

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LA UNIÓN EUROPEA
SODNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE
DEN EUROPÆISKE UNIONS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN UNION
EUROOPA LIIDU KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION
COUR DE JUSTICE DE L'UNION EUROPÉENNE
CÚIRT BHREITHIÚNAIS AN AONTAIS EORPAIGH
SUDEUROPSKE UNIJE
CORTE DI GIUSTIZIA DELL'UNIONE EUROPEA

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA
EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-UNJONI EWROPEA
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DA UNIÃO EUROPEIA
CURTEA DE JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE
SODIŠČE EVROPSKE UNIJE
EUROOPAN UNIONIN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

22. december 2022 *

»Præjudiciel forelæggelse – associeringsaftalen EØF-Tyrkiet – artikel 9 – afgørelse nr. 1/80 – artikel 10, stk. 1 – artikel 13 – stand still-klausulen – familiesammenføring – national lovgivning, der indfører nye mere restriktive betingelser for så vidt angår familiesammenføring for ægtefæller til tyrkiske statsborgere, der har en tidsbegrænset opholdstilladelse i den pågældende medlemsstat – krav om, at den tyrkiske arbejdstager skal bestå en prøve, der godtgør, at vedkommende har et vist kendskab til denne medlemsstats officielle sprog – begrundelse – formål, der består i at sikre en vellykket integration«

I sag C-279/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Østre Landsret ved afgørelse af 15. marts 2021, indgået til Domstolen den 28. april 2021, i sagen

X

mod

Udlændingenævnet,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, A. Prechal, Domstolens præsident, K. Lenaerts, som fungerende dommer i Anden Afdeling, og dommerne F. Biltgen (refererende dommer), N. Wahl og J. Passer,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitssekretær: fuldmægtig C. Strömholm,

* Processprog: dansk.

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 18. maj 2022,

efter at der er afgivet indlæg af:

- X ved advokat E.O.R. Khawaja,
- den danske regering ved V. Pasternak Jørgensen og M. Søndahl Wolff, som befuldmægtigede, bistået af advokat R. Holdgaard,
- Europa-Kommissionen ved L. Grønfeldt og D. Martin, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 8. september 2022,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 9 i aftalen om oprettelse af en associering mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet, som blev undertegnet den 12. september 1963 i Ankara dels af Republikken Tyrkiet, dels af EØF's medlemsstater og Fællesskabet, og som blev indgået, godkendt og bekræftet på Fællesskabets vegne ved Rådets afgørelse 64/732/EØF af 23. december 1963 (EFT 1964, 217, s. 3685, herefter »associeringsaftalen«), samt af artikel 10, stk. 1, og artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 fra Associeringsrådet, der blev nedsat ved associeringsaftalen, om udvikling af associeringen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet (herefter »afgørelse nr. 1/80«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem X, som er en tyrkisk statsborger, og Udlændingenævnet (Danmark) vedrørende afslaget på en ansøgning om opholdstilladelse i Danmark i forbindelse med familiesammenføring.

Retsforskrifter

EU-retten

Associeringsaftalen

- 3 Det fremgår af associeringsaftalens artikel 2, stk. 1, at denne har til formål at fremme en stadig og afbalanceret styrkelse af de økonomiske og handelsmæssige forbindelser mellem de kontraherende parter under fuldt hensyn til nødvendigheden af at sikre en hurtigere udvikling af Tyrkiets økonomi og en højnelse af beskæftigelsesniveauet og livsvilkårene for det tyrkiske folk.

4 Associeringsaftalens artikel 9 har følgende ordlyd:

»De kontraherende parter erkender, at inden for denne aftales anvendelsesområde og med forbehold af de særlige bestemmelser, som kan indføres i medfør af artikel 8, er al forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet, forbudt i henhold til det i artikel 7 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab anførte princip.«

Afgørelse nr. 1/80

5 Som det fremgår af tredje betragtning til afgørelse nr. 1/80, har denne afgørelse til formål på det sociale område at forbedre den ordning, som skal gælde for tyrkiske arbejdstagere og deres familiemedlemmer, i forhold til den ordning, der blev indført ved Associeringsrådets afgørelse nr. 2/76 af 20. december 1976.

6 Kapitel II i afgørelse nr. 1/80 med overskriften »Bestemmelser på det sociale område« indeholder et afsnit 1 med overskriften »Beskæftigelsesforhold og arbejdskraftens frie bevægelighed«, hvori denne afgørelses artikel 6-16 er indeholdt.

7 Den nævnte afgørelses artikel 6 bestemmer:

»1. Med forbehold af artikel 7 vedrørende familiemedlemmers frie adgang til beskæftigelse har tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til det lovlige arbejdsmarked i en bestemt medlemsstat:

- efter at have haft lovlig beskæftigelse i et år, ret til fornyelse af deres arbejdstilladelser i denne medlemsstat hos samme arbejdsgiver, såfremt der er beskæftigelse
- efter at have haft lovlig beskæftigelse i tre år, ret til i denne medlemsstat med forbehold af den fortrinsstilling, som arbejdstagere fra Fællesskabets medlemsstater har, at modtage tilbud om anden beskæftigelse hos en anden arbejdsgiver efter eget valg, såfremt dette tilbud er afgivet under normale vilkår og er registreret ved den pågældende medlemsstats arbejdsmarkedsmyndigheder
- efter at have haft lovlig beskæftigelse i fire år i den pågældende medlemsstat fri adgang til enhver form for lønnet arbejde efter eget valg.

[...]

3. Gennemførelsesbestemmelserne til stk. 1 og 2 fastsættes ved nationale bestemmelser.«

8 Afgørelsens artikel 10, stk. 1, fastsætter:

»Fællesskabets medlemsstater opretter for tyrkiske arbejdstagere med tilknytning til deres lovlige arbejdsmarked en ordning, hvorunder der ikke finder nogen i nationalitet begrundet i forskelsbehandling sted i forhold til Fællesskabets arbejdstagere for så vidt angår aflønning og de øvrige arbejdsvilkår.«

9 Artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 bestemmer:

»Fællesskabets medlemsstater og Tyrkiet må ikke indføre nye begrænsninger for så vidt angår vilkårene for adgang til beskæftigelse for arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der på nævnte landes områder har opnået opholds- og arbejdstilladelse i henhold til gældende lovgivning.«

10 Afgørelsens artikel 14, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Bestemmelserne i dette afsnit finder anvendelse med forbehold af begrænsninger begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed.«

11 I overensstemmelse med den nævnte afgørelses artikel 16 finder bestemmelserne i dennes afsnit 1 i kapitel II anvendelse fra den 1. december 1980.

Dansk ret

12 § 9 i udlændingeloven i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »udlændingeloven«), har følgende ordlyd:

»1. Der kan efter ansøgning gives opholdstilladelse til

1) en udlænding over 24 år, som samlever på fælles bopæl i ægteskab eller i fast samlivsforhold af længere varighed med en i Danmark fastboende person over 24 år, der

[...]

d) har haft tidsubegrænset opholdstilladelse her i landet i mere end de sidste 3 år,

[...]

12. Opholdstilladelse efter stk. 1, nr. 1, litra d, kan, medmindre ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, taler derimod, kun gives, såfremt den herboende person

[...]

5) har bestået Prøve i Dansk 1, jf. § 9, stk. 1, i lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl., eller en danskprøve på et tilsvarende eller højere niveau og,

[...]«

- 13 Kravet om at have bestået »Prøve i Dansk 1« eller en danskprøve på tilsvarende eller højere niveau, der er fastsat i udlændingelovens § 9, stk. 12, nr. 5, blev indført ved lov nr. 572 af 18. juni 2012 om ændring af udlændingeloven, som trådte i kraft den 1. juli 2012.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 14 X indrejste på dansk område den 14. august 2015 og indgav den 21. oktober 2015 en ansøgning til Udlændingestyrelsen om opholdstilladelse i Danmark med henblik på familiesammenføring med sin ægtefælle Y, der er tyrkisk statsborger, som siden den 27. september 1979 har haft bopæl i denne medlemsstat, og som fik tidsubegrænset opholdstilladelse i denne medlemsstat i 1985.
- 15 I ansøgningen var det anført, at Y havde afsluttet en uddannelse på dansk, der bl.a. omfattede faglig regning, afmærkning ved vejarbejde, tegningsforståelse, brancheintroduktion og arbejdsteknik, og at Y – som tyrkisk arbejdstager, der havde udøvet erhvervsmæssig beskæftigelse i Danmark siden 1980, dvs. i mere end 36 år, bl.a. som maskintekniker, servicemedarbejder, butiksansvarlig og lageransvarlig – ikke skulle opfylde kravet om bestået danskprøve, der var fastsat i udlændingelovens § 9, stk. 12, nr. 5. Det var ligeledes anført, at Y's fire voksne børn, hans mor og alle hans søskende boede i Danmark.
- 16 Ved afgørelse af 1. marts 2016 afslog Udlændingestyrelsen på grundlag af udlændingelovens § 9, stk. 12, nr. 5, denne ansøgning med den begrundelse, at Y ikke havde godtgjort, at han havde opfyldt kravet fastsat i denne bestemmelse, og at der ikke forelå ganske særlige grunde, der kunne begrunde en fravigelse i denne henseende. Udlændingestyrelsen tilføjede, at denne afgørelse ikke blev draget i tvivl af standstill-klausulerne som fortolket af Domstolen i dom af 10. juli 2014, Dogan (C-138/13, EU:C:2014:2066).
- 17 X påklagede den del af afgørelsen af 1. marts 2016, der vedrørte vurderingen efter Associeringsaftalen og de dertil knyttede instrumenter, herunder stand still-klausulerne, til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, nu Udlændinge- og Integrationsministeriet. I stævningen anmodede X om, at der blev foretaget en fornyet vurdering af denne afgørelses forenelighed med dom af 10. juli 2014, Dogan (C-138/13, EU:C:2014:2066), og af 12. april 2016, Genc (C-561/14, EU:C:2016:247).
- 18 Den 25. april 2016 meddelte Styrelsen for International Rekruttering og Integration X opholdstilladelse i Danmark på grundlag af beskæftigelse, som efter at være blevet forlænget udløb den 13. september 2021.
- 19 Den 27. august 2018 anlagde X retssag ved Københavns Byret med påstand om annullation og hjemvisning til fornyet behandling af Udlændinge- og Integrationsministeriets afgørelse af 6. december 2017, for så vidt som denne

afgørelse stadfæstede, at standstill-klausulerne ikke var til hinder for afslaget på X' ansøgning om familiesammenføring efter den relevante nationale lovgivning. Udlændingenævnet er indtrådt som sagsøgt i hovedsagen i stedet for Udlændinge- og Integrationsministeriet som følge af en kompetenceoverførsel.

- 20 Ved kendelse af 22. november 2019 henviste Københavns Byret sagen til den forelæggende ret, Østre Landsret, der tiltrådte, at sagen skulle behandles af landsretten som første instans.
- 21 Den forelæggende ret ønsker for det første oplyst, om en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der gør opnåelsen af opholdstilladelse med henblik på familiesammenføring for ægtefællen til en tyrkisk statsborger, der lovligt opholder sig og arbejder i værtsmedlemsstaten, betinget af en bestået prøve vedrørende kendskabet til denne medlemsstats sprog, udgør en »ny[...] begrænsning« som omhandlet i stand still-klausulen i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, og i bekræftende fald om en sådan begrænsning kan begrundes i hensynet til at sikre denne ægtefælles vellykkede integration.
- 22 Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at det fremgår af en righoldig praksis fra Domstolen vedrørende artikel 13 i afgørelse nr. 1/80, at standstill-klausulen i denne bestemmelse er til hinder for, at en medlemsstat kan indføre nye begrænsninger for familiesammenføring med en ægtefælle eller børn med oprindelse i Tyrkiet, medmindre en sådan begrænsning er begrundet i et tvingende alment hensyn, er egnet til at sikre virkeliggørelsen af det forfulgte lovlige formål og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå formålet (dom af 10.7.2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580).
- 23 Domstolen har ganske vist allerede anerkendt, at formålet om at sikre en vellykket integration kan udgøre et tvingende alment hensyn (dom af 12.4.2016, Genc, C-561/14, EU:C:2016:247, præmis 55 og 56, og af 10.7.2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, præmis 34). Domstolen har imidlertid for det første endnu ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt et krav om bestået sprogp prøve kan pålægges – ikke det familiemedlem, der ansøger om familiesammenføring med den tyrkiske arbejdstager, der har bopæl i den pågældende medlemsstat – men denne arbejdstager. For det andet har Domstolen fastslået, at et krav, der pålagde ægtefællen til en tyrkisk arbejdstager, der opholder sig i den pågældende medlemsstat, som ansøger om tilladelse til at indrejse på denne medlemsstats område med henblik på familiesammenføring, på forhånd at godtgøre at have erhvervet et elementært kendskab til den nævnte medlemsstats officielle sprog, gik videre, end hvad der er nødvendigt for at nå det forfulgte mål, med den begrundelse, at manglende godtgørelse af at have erhvervet tilstrækkelige sprogkunderskaber automatisk medførte afslag på ansøgningen om familiesammenføring, uden at der blev taget hensyn til de konkrete omstændigheder i det enkelte tilfælde (dom af 10.7.2014, Dogan, C-138/13, EU:C:2014:2066, præmis 38).

- 24 Den forelæggende ret har i denne henseende præciseret, at Justitsministeriet (Danmark) efter afsigelsen af den nævnte dom vurderede, at der ikke var grundlag for at ændre betingelserne for familiesammenføring, der er fastsat i udlændingeloven, eftersom betingelserne kan fraviges, hvis der foreligger ganske særlige grunde, hvis tilstedeværelse vurderes under hensyntagen til de konkrete omstændigheder i det enkelte tilfælde.
- 25 Den forelæggende ret ønsker for det andet oplyst, om princippet om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet i artikel 10, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80 er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, for så vidt som den hverken finder anvendelse på danske statsborgere eller statsborgere i EU's eller Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområdes (EØS) medlemsstater. Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at denne bestemmelse ifølge sin ordlyd angår aflønning og de øvrige arbejdsvilkår, hvilket er områder, som den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning ikke synes at være omfattet af.
- 26 Såfremt Domstolen måtte finde, at artikel 10, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80 ikke finder anvendelse i den foreliggende sag, ønsker den forelæggende ret for det tredje oplyst, om det generelle princip om forbud mod forskelsbehandling, der er fastsat i artikel 9 i associeringsaftalen, kan finde anvendelse, og i bekræftende fald, om denne bestemmelse er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede.
- 27 For det fjerde og sidste ønsker den forelæggende ret oplyst, om den nævnte bestemmelse har direkte virkning og således kan påberåbes direkte af borgerne ved de nationale domstole.
- 28 På denne baggrund har Østre Landsret besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er »stand still«-klausulen i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 til hinder for indførelsen og anvendelsen af en national regel, hvorefter der som betingelse for ægtefællesammenføring – medmindre der i det konkrete tilfælde foreligger ganske særlige omstændigheder – stilles et krav om bestået sprogprøve i værtsmedlemsstatens officielle sprog til den ægtefælle/samlever, der som tyrkisk arbejdstager i den pågældende EU-medlemsstat er omfattet af associeringsaftalen og afgørelse nr. 1/80, i en situation som i hovedsagen, hvor den tyrkiske arbejdstager har opnået ret til tidsubegrænset ophold i den pågældende EU-medlemsstat efter tidligere gældende regler, der ikke indeholdt krav om bestået prøve i den pågældende medlemsstats sprog for opnåelse heraf?
- 2) Omfatter det specifikke diskriminationsforbud i artikel 10, stk. 1, i afgørelse nr. 1/80 en national regel, hvorefter der som betingelse for ægtefællesammenføring – medmindre der i det konkrete tilfælde foreligger ganske særlige omstændigheder – stilles et krav om bestået sprogprøve i

- værtsmedlemsstatens officielle sprog til den ægtefælle/samlever, der som tyrkisk arbejdstager i den pågældende EU-medlemsstat er omfattet af associeringsaftalen og afgørelse nr. 1/80, i en situation som i hovedsagen, hvor den tyrkiske arbejdstager har opnået ret til tidsubegrænset ophold i den pågældende EU-medlemsstat efter tidligere gældende regler, der ikke indeholdt krav om bestået prøve i den pågældende medlemsstats sprog for opnåelse heraf?
- 3) Såfremt [det andet spørgsmål] besvares benægtende, er det generelle diskriminationsforbud i artikel 9 i associeringsaftalen da til hinder for en national regel som den nævnte i en situation som i hovedsagen, hvor den tyrkiske arbejdstager har opnået ret til tidsubegrænset ophold i den pågældende EU-medlemsstat efter tidligere gældende regler, der ikke indeholdt krav om bestået sprogp prøve i værtsmedlemsstatens officielle sprog for opnåelse heraf, når et sådant krav ikke stilles til statsborgere i den pågældende nordiske medlemsstat (konkret Danmark) og i de andre nordiske lande samt andre, som er statsborgere i et EU-land (og dermed ikke til EU/EØS-statsborgere)?
- 4) Såfremt [det tredje spørgsmål] besvares bekræftende, spørges, om det generelle diskriminationsforbud i artikel 9 i associeringsaftalen kan påberåbes direkte ved nationale domstole?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 29 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at en national lovgivning, der er indført efter denne afgørelses ikrafttræden i den pågældende medlemsstat – hvorefter det er en betingelse for familiesammenføring mellem en tyrkisk arbejdstager, som opholder sig lovligt i denne medlemsstat, og dennes ægtefælle, at den nævnte arbejdstager består en prøve, der godtgør et vist kendskab til den nævnte medlemsstats officielle sprog – udgør en »ny begrænsning« i denne bestemmelses forstand, og i bekræftende fald, om en sådan ny begrænsning kan begrundes i formålet om at sikre en vellykket integration af den nævnte ægtefælle.
- 30 Det skal bemærkes, at standstill-klausulen i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 generelt forbyder indførelse af enhver ny foranstaltning, som har til formål eller følge, at en tyrkisk statsborgers udøvelse af arbejdskraftens frie bevægelighed på den pågældende medlemsstats område underkastes betingelser, som er mere restriktive end dem, der fandt anvendelse på den pågældende, da denne afgørelse trådte i kraft på denne medlemsstats område (dom af 2.9.2021, Udlændingenævnet, C-379/20, EU:C:2021:660, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis).

- 31 Navnlig har Domstolen gentagne gange fastslået, at en national lovgivning, der skærper betingelserne for familiesammenføring med tyrkiske arbejdstagere, som er lovligt bosiddende i den pågældende medlemsstat, i forhold til de betingelser, der fandt anvendelse, da afgørelse nr. 1/80 trådte i kraft, udgør en »ny[...] begrænsnin[g]« som omhandlet i afgørelsens artikel 13 for de nævnte tyrkiske arbejdstageres udøvelse af arbejdskraftens frie bevægelighed i denne medlemsstat (jf. i denne retning dom af 10.7.2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, præmis 28, og af 2.9.2021, Udlændingenævnet, C-379/20, EU:C:2021:660, præmis 20).
- 32 Det forholder sig således, idet en tyrkisk statsborgers beslutning om at rejse til en medlemsstat for varigt at udøve lønnet beskæftigelse dér kan påvirkes negativt, hvis denne medlemsstats lovgivning vanskeliggør eller umuliggør familiesammenføring, således at denne statsborger i givet fald kan se sig nødsaget til at vælge mellem sin beskæftigelse i den nævnte medlemsstat og sit familieliv i Tyrkiet (dom af 10.7.2019, A, C-89/18, EU:C:2019:580, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelseskendelsen, at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning, dvs. udlændingelovens § 9, stk. 12, nr. 5 – hvorved familiesammenføring mellem den tyrkiske arbejdstager, som opholder sig lovligt i Danmark, og dennes ægtefælles betinges af, at denne arbejdstager har bestået en prøve, der godtgør et vist kendskab til det officielle sprog i denne medlemsstat – blev indført efter den dato, hvor afgørelse nr. 1/80 trådte i kraft i Danmark, og at den nævnte lovgivning på familiesammenføringsområdet medfører en skærpelse af de betingelser, der regulerer indrejsen på dansk område for ægtefæller til tyrkiske arbejdstagere med lovligt ophold i den nævnte medlemsstat, i forhold til de betingelser, der fandt anvendelse, før denne afgørelse trådte i kraft.
- 34 På denne baggrund skal det fastslås, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede udgør en »ny[...] begrænsnin[g]« som omhandlet i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80.
- 35 For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt en sådan lovgivning kan begrundes, skal der mindes om, at en »ny[...] begrænsnin[g]« som omhandlet i artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 er forbudt, medmindre den henhører under de begrænsninger, der er fastsat i denne afgørelses artikel 14, eller hvis den er begrundet i et tvingende alment hensyn og er egnet til at sikre virkeliggørelsen af det forfulgte lovlige formål og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå formålet (dom af 2.9.2021, Udlændingenævnet, C-379/20, EU:C:2021:660, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 I denne henseende er det ubestridt, at den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning ikke er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed, der er fastsat i artikel 14 i afgørelse nr. 1/80.

- 37 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at det formål, der forfølges med denne lovgivning, består i at sikre en vellykket integration af det familiemedlem, der ansøger om opholdstilladelse i den pågældende medlemsstat med henblik på familiesammenføring.
- 38 Domstolen har ganske vist allerede fastslået, at et sådant formål kan udgøre et tvingende alment hensyn med henblik på afgørelse nr. 1/80 (dom af 12.4.2016, Genc, C-561/14, EU:C:2016:247, præmis 56, og af 2.9.2021, Udlændingenævnet, C-379/20, EU:C:2021:660, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).
- 39 Ikke desto mindre skal det efterprøves, om en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede er egnet til at sikre virkeliggørelsen af dette formål og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå formålet.
- 40 I denne henseende fremgår det af forelæggelseskendelsen og af de oplysninger, som den danske regering har fremlagt, at en sådan lovgivning har til formål at sikre en vellykket integration af familiemedlemmet til en tyrkisk arbejdstager, der opholder sig lovligt i Danmark, som ansøger om opholdstilladelse i denne medlemsstat med henblik på familiesammenføring, ved at sikre, at denne arbejdstager godtgør et vist kendskab til dansk og af denne grund er i stand til at bevise, at vedkommende er velintegreret i den nævnte medlemsstat, og at vedkommende kan hjælpe det pågældende familiemedlem med at lære dette sprog og ligeledes med at integrere sig i denne medlemsstat.
- 41 Den omstændighed, at en tyrkisk arbejdstager, der opholder sig på en medlemsstats område, råder over et tilstrækkeligt kendskab til denne medlemsstats officielle sprog, som godtgøres ved at bestå en prøve som den, der er fastsat i den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning, kan ganske vist gøre det muligt for denne arbejdstager at hjælpe det familiemedlem, der ansøger om opholdstilladelse med henblik på familiesammenføring med den nævnte arbejdstager i den nævnte medlemsstat, i forbindelse med det nævnte familiemedlems integrationsproces i denne medlemsstat.
- 42 Ikke desto mindre skal det for det første bemærkes, at selv om det formål, der forfølges med en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, er en vellykket integration af det familiemedlem, der ansøger om familiesammenføring, gør en sådan lovgivning det på ingen måde muligt at tage hensyn til det pågældende familiemedlems egen integrationsegnethed, men hviler udelukkende på den forudsætning, at den vellykkede integration af familiemedlemmet ikke er tilstrækkelig sikret, hvis den tyrkiske arbejdstager, der er berørt af denne ansøgning om familiesammenføring, ikke opfylder kravet om en bestået prøve i det officielle sprog i den pågældende medlemsstat.
- 43 Denne konstatering understøttes af den omstændighed, at den danske regering i retsmødet for Domstolen medgav, at selv om det i det foreliggende tilfælde måtte vise sig, at en sådan arbejdstagers ægtefælle talte flydende dansk, ville vedkommendes ansøgning om opholdstilladelse i Danmark med henblik på

familiesammenføring alligevel blive afslået, eftersom den pågældende arbejdstager ikke opfyldte kravet om en bestået danskprøve.

- 44 Det skal for det andet bemærkes, således som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 34-40 i forslaget til afgørelse, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede heller ikke gør det muligt for de kompetente myndigheder med henblik på vurderingen af muligheden for at fravige det krav om bestået sprogprøve, som følger af denne lovgivning, at tage hensyn til faktorer, der kan godtgøre, at den tyrkiske arbejdstager, der er berørt af ansøgningen om familiesammenføring, faktisk er integreret, og dermed til den omstændighed, at denne arbejdstager, hvis det er nødvendigt, kan bidrage til familiemedlemmets integration i denne medlemsstat, selv om arbejdstageren ikke har bestået denne prøve.
- 45 Med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse fremgår det navnlig af de sagsakter, som Domstolen råder over, at muligheden for at fravige forpligtelsen til at bestå danskprøven af ganske særlige grunde, herunder hensynet til familiens enhed, kun finder anvendelse i de begrænsede tilfælde, der er nævnt i punkt 39 i generaladvokatens forslag til afgørelse, og uden at tillade, at der i forbindelse med en individuel vurdering tages hensyn til, om det familiemedlem, der ansøger om familiesammenføring, selv er integrationseget, og til den faktiske integration af den tyrkiske arbejdstager, der er berørt af denne ansøgning.
- 46 Det skal således fastslås, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede går videre, end hvad der er nødvendigt for at nå det formål, der forfølges.
- 47 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 13 i afgørelse nr. 1/80 skal fortolkes således, at en national lovgivning, der er indført efter denne afgørelses ikrafttræden i den pågældende medlemsstat – hvorefter det er en betingelse for familiesammenføring mellem en tyrkisk arbejdstager, som opholder sig lovligt i denne medlemsstat, og dennes ægtefælle, at denne arbejdstager består en prøve, der godtgør et vist kendskab til den nævnte medlemsstats officielle sprog – udgør en »ny[...] begrænsning« i denne bestemmelses forstand. En sådan begrænsning kan ikke begrundes i formålet om at sikre en vellykket integration af den nævnte ægtefælle, idet denne lovgivning hverken gør det muligt for de kompetente myndigheder at tage hensyn til sidstnævntes egen integrationsegnethed eller til andre faktorer – andre end beståelse af en sådan prøve – der godtgør, at den nævnte arbejdstager faktisk er integreret i den pågældende medlemsstat, og dermed vedkommendes mulighed for at hjælpe sin ægtefælle med at integrere sig i denne medlemsstat.

Det andet til det fjerde spørgsmål

- 48 Henset til besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornuddent at besvare det andet til det fjerde spørgsmål.

Sagsomkostninger

- 49 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 13 i Associeringsrådets afgørelse nr. 1/80 af 19. september 1980 om udvikling af associeringen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Tyrkiet

skal fortolkes således, at

en national lovgivning, der er indført efter denne afgørelses ikrafttræden i den pågældende medlemsstat – hvorefter det er en betingelse for familiesammenføring mellem en tyrkisk arbejdstager, som opholder sig lovligt i denne medlemsstat, og dennes ægtefælle, at denne arbejdstager består en prøve, der godtgør et vist kendskab til den nævnte medlemsstats officielle sprog – udgør en »ny[...] begrænsning« i denne bestemmelses forstand. En sådan begrænsning kan ikke begrundes i formålet om at sikre en vellykket integration af den nævnte ægtefælle, idet denne lovgivning hverken gør det muligt for de kompetente myndigheder at tage hensyn til sidstnævntes egen integrationsegnethed eller til andre faktorer – andre end beståelse af en sådan prøve – der godtgør, at den nævnte arbejdstager faktisk er integreret i den pågældende medlemsstat, og dermed vedkommendes mulighed for at hjælpe sin ægtefælle med at integrere sig i denne medlemsstat.

Underskrifter